

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 22.6.2006
COM(2006) 326 konč.

SPOROČILO KOMISIJE SVETU IN EVROPSKEMU PARLAMENTU

**Letno poročilo 2006 o razvojni politiki Evropske skupnosti in izvajanju zunanje pomoči
v letu 2005**

{SEC(2006) 808}

SPOROČILO KOMISIJE SVETU IN EVROPSKEMU PARLAMENTU

Letno poročilo 2006 o razvojni politiki Evropske skupnosti in izvajanju zunanje pomoči v letu 2005

KAZALO

1.	V smeri doseganja razvojnih ciljev tisočletja.....	4
1.1.	EU določi svoje cilje ob podpori srečanju na vrhu ZN „Tisočletje + 5“	4
1.2.	Evropska vizija razvoja	5
2.	Partnerski pristop	6
2.1.	Sodelovanje z zahodnim Balkanom	6
2.2.	Sosedska politika EU	6
2.3.	„Skupni prostori“ z Rusijo	7
2.4.	Najstarejše partnerstvo: afriške, karibske in pacifiške države	7
2.5.	Krepitev partnerstva z Latinsko Ameriko	7
3.	Vedno večja politična razsežnost	8
3.1.	Instrumenti za spodbujanje demokracije in človekovih pravic	8
3.2.	Oblikovanje okvira za politični dialog	8
3.3.	Vprašanja migracije in azila v okviru razvojne politike	9
4.	Večja, boljša in hitrejša pomoč – Evropa uresničuje	9
4.1.	Vprašanje učinkovitosti pomoči	9
4.2.	Ocenjevanje	10
4.3.	Vprašanja upravljanja	11
4.4.	Rezultati	11

Uvod

Evropska unija je največja ponudnica razvojne pomoči na svetu, glavna trgovinska partnerica držav v razvoju in ključna udeleženka političnega dialoga. V letu 2005 se je EU zavezala, da bo do leta 2010 podvojila svojo trenutno raven uradne razvojne pomoči (URP).

Leto 2005 je bilo glede zagotavljanja razvojne pomoči za Evropsko komisijo rekordno: porabljenih je bilo 6,2 milijarde EUR, kar pomeni povečanje v primerjavi s 5,7 milijarde EUR v prejšnjem letu. Spet se je pokazalo, da lahko Komisija, ki upravlja približno petino skupnih tokov uradne razvojne pomoči EU, učinkovito in hitro izpolni svoje zaveze, tako da denar doseže tiste, ki ga potrebujejo. Rezultati kažejo, kako pomembne so bile reforme, začete v letu 2000, za izboljšanje načina porabe pomoči Komisije, namenjene tretjim državam. To skupaj z dejavnostmi EU za odziv na naravne nesreče, kot sta bila cunami in potres v Pakistanu, potrjuje dejstvo, da postaja Komisija vedno bolj zanesljiva partnerica.

Splošni cilji razvojne politike in zunanje pomoči Evropske skupnosti so določeni v njeni Pogodbi (člen 177).

V tem pravnem okviru je Komisija v letni strategiji svoje politike (LSP) za leto 2005¹ določila posebne cilje, ki so še zlasti pomembni za razvojno politiko in zunanjo pomoč. V letu 2005 se je osredotočila na naslednje:

- stabilizacijsko-pridružitveni proces na Balkanu;
- nadaljnje uresničevanje evropske sosedске politike, predvsem z akcijskimi načrti;
- oblikovanje štirih „skupnih prostorov“ z Rusijo;
- prispevek k obnovi Iraka;
- pregled in povečanje prispevka EU k razvojnim ciljem tisočletja;
- zagotovitev delovanja sklada mirovne pomoči za Afriko;
- uvedba sklada EU za preskrbo z vodo.

Za dopolnitev ciljev letne strategije politike je Komisija tudi načrtovala zaključek in podpis revidiranega Sporazuma iz Cotonouja. Ta cilj je skupaj z izvajanjem sklada mirovne pomoči in poudarjanjem razvojnih ciljev tisočletja okrepil usmerjenost v Afriko kot glavno prednostno nalogo za leto 2005.

Ti cilji so usmerjali dejavnosti in programe financiranja, izvedene v letu 2005. Te dejavnosti so obširno opisane v letnem poročilu.

Poleg teh splošnih zadev sta bili pomoč in razvojna politika ES v letu 2005 usmerjeni v pet glavnih vprašanj:

¹ COM(2004) 133 konč.

- Med pripravljanjem vrha ZN „Tisočletje + 5“ septembra 2005 je EU tudi obnovila svojo zavezo glede **doseganja razvojnih ciljev tisočletja** (RCT) in se dogovorila o skupnem pristopu k razvoju. EU se je trdno zavezala, da bo pospešila napredek v smeri doseganja razvojnih ciljev tisočletja z osredotočenjem na večjo in boljšo pomoč, večjo usklajenost politike za razvoj in večja prizadevanja v podporo Afriki.
- Evropski parlament, Svet in Komisija so potrdili novo tristransko **izjavo o razvojni politiki** „Evropsko soglasje o razvoju“, dopolnjeno s **strategijo EU za Afriko**. Specifični problemi Afrike, zlasti podsaharske Afrike, zahtevajo ustrezen odziv. Ta namenska strategija bo pomagala prizadevanjem EU, da bi omogočila bistveno spremembo tako glede količine kot tudi kakovosti pri podpori za Afriko.
- EU je nadalje razvila svoj **partnerski pristop**: državam je ponujen okvir za odnos z EU, ki je usmerjen v sodelovanje in prilagojen njihovem položaju. V letu 2005 je prišlo do pomembnega napredka pri krepitvi teh partnerstev z državami zahodnega Balkana, Rusijo, Latinsko Ameriko in državami AKP, to leto pa je bilo tudi ključno za evropsko sosedsko politiko.
- **Politična razsežnost pomoči in zunanje podpore** je bila bistvena ne glede na to, ali je šlo za uporabo pomoči kot vzvoda za politični dialog ali za financiranje posebnih dejavnosti, namenjenih krepitvi pravne države in spoštovanju človekovih pravic.
- Skupnost je v letu 2005 vztrajala pri svoji **zahtevi za hitrejše in boljše zagotavljanje pomoči**. Pariška deklaracija, ki so jo leta 2005 podpisale države članice EU in ES, je bila ključni prispevek na tem področju, njene koristi pa bodo kmalu opazne.

1. V SMERI DOSEGANJA RAZVOJNIH CILJEV TISOČLETJA

1.1. EU podpre vrh ZN „Tisočletje + 5“ in določi svoje cilje

V letu 2005 je mednarodna skupnost naredila vrsto pomembnih korakov za obravnavanje boja proti revščini v svetu z dejavno ponovno oživitvijo razvojnih ciljev tisočletja (RCT). EU je imela glede političnih in finančnih zavez vodilno vlogo na svetovnem vrhu ZN septembra 2005.

Pri pripravi na vrh se je Evropska unija na podlagi predlogov Komisije dogovorila o nizu ukrepov, namenjenih pospešitvi napredka v smeri doseganja razvojnih ciljev tisočletja, katerih namen je zmanjšati skrajno revščino v vseh njenih ključnih razsežnostih. Ti so bili osnova evropskega prispevka k vrhu ZN, vključevali pa so tri glavne elemente:

Občutno povečanje količine in kakovosti pomoči EU

Uradna razvojna pomoč (URP) 25 držav članic je v letu 2005 znašala 43 milijard EUR. EU se je strinjala, da bo še naprej povečevala svoj proračun za URP po izteku zavez iz Monterreya – 0,39 % BND v letu 2006 – in se zavezala novemu vmesnemu minimalnemu cilju za leto 2010, ki za vsako državo članico znaša 0,51 % BND

(0,17 % za nove države članice), da bi leta 2015 dosegla cilj 0,7 %, ki so ga določili ZN. Skupni prispevek Unije bi tako leta 2010 znašal 0,56 % BND. V absolutnem smislu to pomeni, da bi s to zavezo do leta 2010 letno zagotovili dodatnih 20 milijard EUR v URP.

Politike na drugih področjih naj bi pripomogle k doseganju RCT

Samo razvojno sodelovanje ne bo zadoščalo za doseg razvojnih ciljev tisočletja. Druge politike EU imajo bistveno vlogo pri pomoči državam v razvoju, da bi dosegle RCT, iz tega pa izhaja koncept *Usklajenost politik za razvoj (UPR)*². EU se je strinjala, da bo 12 področij politik³ povezala s cilji in časovnim okvirom razvojnih ciljev tisočletja, na teh 12 področjih pa je sprejela posebne „zaveze za UPR“, da bi zagotovila skladnost s cilji razvojne politike.

Prednostna naloga: Afrika

Komisija si želi osredotočiti svoja prizadevanja na Afriko, da bi Afričanom pomagala, da postanejo glavni akterji v lastnem razvoju, in da bi delovala kot katalizator za dodatno razvojno pomoč. EU si prizadeva vzpostaviti resnično partnerstvo, ki temelji na zrelih trgovinskih in političnih odnosih. EU poleg splošne skrbi za socialno kohezijo in trajnostni razvoj tudi podpira mrežo, ki je potrebna za regionalno povezovanje med afriškimi državami in za trgovino na ravni jug-jug. Vzpostavila je tudi partnerstvo z Afriško unijo, njene institucije pa izvajajo ukrepe, kot je refinanciranje sklada mirovne pomoči.

1.2. Evropska vizija razvoja

Predsedniki Komisije, Sveta in Parlamenta so 20. decembra 2005 potrdili novo izjavo o razvojni politiki EU, **Evropsko soglasje o razvoju**⁴, ki pomeni mejnik v zgodovini razvojnega sodelovanja EU. Prvič v petdesetih letih so bili na ravni Unije opredeljeni skupne vrednote, načela, cilji in sredstva za izkoreninjenje revščine in doseg razvojnih ciljev tisočletja.

Strategija EU za Afriko⁵, sprejeta decembra, pomeni prvo konkretno uporabo Evropskega soglasja o razvoju. Določa okvir za delovanje držav članic in Evropske komisije v podporo afriškim prizadevanjem za doseg razvojnih ciljev tisočletja, zlasti ob večji podpori za mir in varnost, upravljanje, infrastrukturo in trgovino.

² COM(2005) 134 – april 2005.

³ Trgovina; okolje; podnebne spremembe; varnost; kmetijstvo; ribištvo; socialna razsežnost globalizacije, migracije; raziskave in inovacije; informacijska družba; transport; energija.

⁴ Komisija in Svet sta dokument sprejela na Svetu za splošne zadeve in zunanje odnose 22. novembra 2005 (14820/05), Parlament pa ga je potrdil na plenarnem zasedanju 15. decembra 2005 (Rezolucija št. P6-TA-PROV (2005) 0528).

⁵ COM(2005) 132.

Povečanje skrbi za otroke

Nova izjava o razvojni politiki EU in nova strategija EU za Afriko posvečata pozornost potrebam in pravicam otrok (izobraževanje, zdravje, delo otrok, osirotelost itd.), saj je EU zavezana napredku pri mednarodno dogovorjenih ciljih Konvencije o otrokovih pravicah. Oblikovane so bile smernice o pravicah otrok za politični dialog na ravni delegacij. Skupina komisarjev za temeljne pravice, ki ji predseduje predsednik Barroso, se je aprila 2005 odločila, da si bo prizadevala za „Pakt za otroka“ zaradi spodbujanja otrokovih pravic v notranji in zunanji politiki EU.

2. PARTNERSKI PRISTOP

2.1. Sodelovanje z zahodnim Balkanom

V letu 2005 so države zahodnega Balkana precej napredovale pri stabilizaciji in spravi, notranjih reformah in regionalnem sodelovanju. Zdaj, ko so bliže EU, bodo še naprej deležne ugodnosti programa finančne pomoči CARDS do uvedbe enotnega predpristopnega instrumenta leta 2007⁶. Junija 2005 je Evropski svet znova potrdil svojo zavezanost uresničevanju solunske agende. V letu 2005 so bili storjeni nekateri pomembni koraki: začetek pristopnih pogajanj s Hrvaško, podelitev statusa države kandidatke Nekdanji jugoslovanski republiki Makedoniji, skorajšnja sklenitev stabilizacijsko-pridružitvenega sporazuma z Albanijo ter začetek pogajanj s Srbijo in Črno goro ter Bosno in Hercegovino. Začel se je politični proces za sprejetje odločitve o prihodnjem statusu Kosova. Evropska perspektiva zagotavlja močno spodbudo za politično in gospodarsko reformo, poleg tega pa je spodbudila spravo med narodi v regiji.

2.2 Sosedska politika EU

Cilj evropske sosedske politike (ESP)⁷ je razviti območje vzajemne blaginje in stabilnosti med EU in njenimi sosedami na podlagi zavez, ki sta jih v skladu z načeli skupnega lastništva sprejeli obe strani. Ponuja delež na notranjem trgu in podporo pri izpolnjevanju standardov EU ter pomoč pri reformah, ki bodo spodbudile gospodarski in socialni razvoj. Partnerji v ESP pa po drugi strani prevzamejo natančne zaveze, ki jih je mogoče spremljati, za okrepitev pravne države, demokracije in spoštovanja človekovih pravic, za pospeševanje gospodarskih reform, za spodbujanje zaposlovanja in socialne kohezije ter za sodelovanje pri ključnih ciljih zunanje politike (boj proti terorizmu, neširjenje orožja za množično uničenje). Namen partnerstva je nagraditi napredek z večjimi spodbudami, ki so popolnoma ločene od kakršnega koli obeta za pristop. ESP tudi pomaga obravnavati vprašanja o nezakoniti migraciji, upravljanju meja in organiziranem kriminalu v EU.

V letu 2005 je bil dosežen nadaljnji napredek pri dokončanju akcijskih načrtov z državami, zajetimi v evropski sosedski politiki, predvsem glede statusa tržnega gospodarstva, lažje pridobitve vizumov in dialoga za energijo z Ukrajino, z vzpostavitev misije za nadzor na moldavijsko-ukrajinski meji ter s krepitvijo in

⁶ Razen Hrvaške, ki je že dobila status države kandidatke in izkorišča vse tri predpristopne finančne instrumente ter regionalni program CARDS.

⁷ COM(2004) 373 konč.

širitvijo obsega političnega dialoga s številnimi sredozemskimi državami. Izvajajo se novi akcijski načrti z Jordanijo, Izraelom, Palestinsko upravo, Moldavijo in Ukrajino. Začela so se tudi pogajanja z Gruzijo, Armenijo in Azerbajdžanom. V sredozemski regiji se večja pozornost posveča podpori gospodarskim reformam, ki so jih začele države partnerice, financiranju sektorskih politik (predvsem izobraževanja in zdravja) ter spodbujanju demokracije, človekovih pravic in dobrega upravljanja.

2.3 „Skupni prostori“ z Rusijo

Maja 2005 je bil sprejet enoten paket načrtov za oblikovanje **štirih „skupnih prostorov“⁸ med EU in Rusijo**. Ti načrti so določili skupne cilje za odnose med EU in Rusijo ter potrebne ukrepe za doseganje teh ciljev. Poleg tega se nadaljuje sodelovanje EU in Rusije v okviru strateškega partnerstva med obema.

2.4. Najstarejše partnerstvo: afriške, karibske in pacifiške države

V letu 2005 je bil revidiran **Sporazum iz Cotonouja**. Ta sporazum, ki določa okvir za **odnose z afriškimi, karibskimi in pacifiškimi državami (državami AKP)**, je najstarejše partnerstvo EU, namenjeno pa je spodbujanju razvoja skupne strategije za zmanjšanje revščine s pristopom resničnega partnerstva.

Skupne institucije, vključno s Skupno parlamentarno skupščino in Svetom ministrov AKP-EU, so od začetka imele ključno vlogo v partnerstvu, vključevanje civilne družbe in drugih interesnih skupin pa je prispevalo k povečanju učinkovitosti sodelovanja med AKP in EU.

Sporazum vključuje socialne, ekonomske, politične, kulturne in okoljske vidike trajnostnega razvoja ter tako odraža pomembne mednarodne zaveze, ki so jih prevzele EU in njene partnerske države AKP.

Poleg tega je navzoč stalen napredek pri uveljavljanju inovativnega okvira gospodarskega in trgovinskega sodelovanja, namenjenega pospeševanju razvoja s krepitvijo regionalnega ekonomskega povezovanja, odpravljanjem trgovinskih ovir in spodbujanjem postopne integracije držav AKP v svetovno gospodarstvo.

Za uresničitev partnerstva z državami AKP je bil ustanovljen nov **Evropski razvojni sklad**, ki bo v obdobju 2007–2013 zagotovil 22,682 milijard EUR za države AKP.

2.5 Krepitev partnerstva z Latinsko Ameriko

Maja 2005 so se zunanji ministri Evropske unije sestali s svojimi kolegi iz skupine iz Ria. Razprave so bile usmerjene v regionalne integracijske procese v Latinski Ameriki, socialno razlikovanje in izključevanje. Razpravljali so tudi o pripravi na vrh ZN septembra 2005.

Decembra 2005 se je Evropska komisija s sprejetjem sporočila „Močnejše partnerstvo med Evropsko unijo in Latinsko Ameriko“ odločila dati novo spodbudo strateškemu partnerstvu z Latinsko Ameriko.

⁸ Skupni gospodarski prostor, skupni prostor svobode, varnosti in pravice, skupni prostor za zunanjo varnost, skupni prostor za raziskave, izobraževanje in kulturo.

Nadaljevala so se pogajanja o pridružitvenem sporazumu in sporazumu o prosti trgovini med EU in Mercosurjem, izvedeni pa so bili tudi pripravljalni ukrepi za sporazume s Srednjo Ameriko in Andsko skupnostjo.

3. VEDNO VEČJA POLITIČNA RAZSEŽNOST

3.1. Instrumenti za spodbujanje demokracije in človekovih pravic

Ta prednostna naloga se kaže v vseh sklenjenih sporazumih in je prenesena v politični dialog na državni in regionalni ravni ter v programe geografskega sodelovanja. **Evropska pobuda za demokracijo in človekove pravice (EIHDR)**⁹ je usmerjena predvsem v države, ki najbolj potrebujejo pomoč na teh področjih: glavne upravičenke so organizacije civilne družbe, dejavne na navedenih področjih. V letu 2005 je bilo porabljenih 126,7 milijona EUR, predvsem za vzdrževanje uvedenih projektov financiranja v prejšnjih dveh letih. Projekti so vključevali podporo delu Urada visokega komisarja za človekove pravice, Sveta Evrope, posebnih sodišč za nekdanjo Jugoslavijo, Sierro Leone in Kambodžo ter projekte za spodbujanje demokracije v Belorusiji¹⁰ in druge pobude v podporo pravicam domorodnega prebivalstva. Posebna prednostna naloga v letu 2005 je bil **Irak**, saj mu je bilo skupaj namenjenih 10 milijonov EUR. V okviru skrbniških skladov ZN so bili opredeljeni projekti, ki so posebej usmerjeni v ustavni proces, usposabljanje domačih opazovalcev volitev in organizacije civilne družbe.

EU vedno bolj velja za ključnega akterja na področju **opazovanja volitev**. Pri uvedbi Misije za opazovanje volitev (MOV) so Komisija, Evropski parlament in Svet tesno sodelovali pri ocenjevanju, koliko so bile volitve „svobodne in poštene“. Število misij za opazovanje volitev se je v letu 2005 povečalo in se bo povečevalo tudi v letu 2006. Leta 2005 je bilo razporejenih 1000 opazovalcev, v letu 2004 pa le 632.

Misije za opazovanje volitev so bile dejavne pri predsedniških ali parlamentarnih volitvah oziroma referendumih v Afganistanu, Burundiju, Gvineji-Bissau, Libanonu, Liberiji, Etiopiji, Demokratični republiki Kongo, Venezueli in Šrilanki. V vseh teh misijah si je EU pridobila prepoznavnost, postajala pa je vedno bolj ključni akter pri krepitvi demokratičnega procesa. Ob koncu leta 2005 so se misije pripravljale tudi za razporeditev v letu 2006 (Zahodni breg in Gaza, Uganda in Haiti).

Poleg samih misij za opazovanje volitev je bila zagotovljena finančna podpora za volilne postopke tudi prek projektov v azijskih državah in državah AKP.

3.2. Oblikovanje okvira za politični dialog

V primeru držav AKP je revidirani Sporazum iz Cotonouja, podpisan junija 2005¹¹, zagotovil možnost povečanja politične razsežnosti partnerstva z bolj **sistematičnim, uradnim, učinkovitim in v rezultate usmerjenim političnim dialogom**, ki temelji na dobro uveljavljenih načel partnerstva in lastništva.

⁹ COM(2001) 252 konč.

¹⁰ Vključno z Evropsko univerzo za humanistične vede v Vilni, ki v beloruščini zagotavlja visokošolsko izobraževanje o demokraciji in vprašanjih, povezanih s človekovimi pravicami.

¹¹ Ratifikacije še niso zaključene. Sporazum naj bi začel veljati 1. januarja 2008.

Partnerji AKP in EU so uvedli tudi navedbo **sodelovanja v boju proti širjenju orožja za množično uničenje**. To pomeni pravi preboj na področju mednarodnih odnosov. V sporazum je bilo vneseno tudi sklicevanje na Mednarodno kazensko sodišče in Rimski statut, kar kaže na skupno zavezanost partnerjev institucijam globalnega upravljanja. Poleg tega vključuje revidirani sporazum klavzulo, ki potrjuje **mednarodno sodelovanje AKP in EU v boju proti terorizmu**. Krepitev zmožnosti partnerskih držav za boj proti terorizmu mora biti financirana iz virov, ki niso namenjeni financiranju razvojnega sodelovanja AKP-ES¹².

3.3. Vprašanja migracije in azila v okviru razvojne politike

To vprašanje, o katerem se precej razpravlja, zahteva politike in pomoč, ki obravnavajo tako priložnosti kot težave, ki jih povzroča. V ta namen Evropski svet vedno znova poudarja potrebo po celovitem pristopu k migraciji.

Na ravni politike pri spremljanju izvajanja „**Haškega programa**“ iz leta 2004 je EU nadalje oblikovala svojo migracijsko politiko glede tretjih držav. Nacionalni in regionalni programi, kot sta MEDA ali TACIS, zagotavljajo osnovna sredstva za migracijske in azilne projekte. Tematski program AENEAS, uveden leta 2004¹³, dopolnjuje geografske programe: zagotavlja finančno in tehnično pomoč tretjim državam v podpiranju njihovih prizadevanj za zagotovitev bolj učinkovitega upravljanja vseh vidikov migracijskih tokov. V letu 2005 je bil izbran prvi krog projektov v skupnem znesku 30 milijonov EUR, od katerih je bilo približno 16 milijonov EUR namenjenih sredozemski regiji. Drugi „Poziv za zbiranje predlogov“ je bil objavljen decembra 2005 s skupnim proračunom 40,3 milijona EUR. Geografski poudarek bo na državah Skupnosti neodvisnih držav, Sredozemlju in podsaharski Afriki.

Glede azila je Komisija 1. septembra 2005¹⁴ sprejela **Sporočilo o regionalnih programih zaščite**. Prve pilotne programe naj bi razvili v Tanzaniji in zahodnih Novih neodvisnih državah (NND) ob tesnem partnerstvu z vpletenimi tretjimi državami in UNCHR, da bi zaščite potrebni begunci do pomoči prišli hitro in v obliki, ki kar najbolj ustreza njihovim potrebam.

4. VEČJA, BOLJŠA IN HITREJŠA POMOČ – EVROPA URESNIČUJE

4.1. Vprašanje učinkovitosti pomoči

Proces povečevanja učinkovitosti pomoči je osredotočen na preproste, a praktične načine usklajevanja priprave strategij držav, izvajanja pomoči in načina poročanja o njeni uporabi, izvajanja zanesljivejših sistemov in postopkov v državah upravičenkah ter večje koordinacije med donatorji. Države partnerice prevzemajo ključno vlogo, izboljšujejo svoje operativne razvojne strategije, krepijo svoje upravljanje javnih financ in nacionalne sisteme javnih naročil ter krepijo prakse spremljanja in revizije.

¹² Revidirani Partnerski sporazum iz Cotonouja: Svet/Komisija, Skupna deklaracija o finančni in tehnični pomoči na področju sodelovanja v boju proti terorizmu in člen 11a), vstavljen v revidirani Partnerski sporazum iz Cotonouja.

¹³ Uredba (ES) št. 491/2004.

¹⁴ COM(2005) 388 konč.

To donatorjem omogoča, da bolje uskladijo svoje dejavnosti, usmerijo več pomoči skozi nacionalni proračun in čim bolj zmanjšajo zahteve poročanja. Stroški transakcije za države partnerice so manjši, kar pičlim lokalnim upravljavskim in upravnim zmogljivostim omogoča, da se posvetijo nacionalnim prednostnim nalogam. Pomemben vidik te pobude je premik v smeri zagotavljanja pomoči v obliki neposredne proračunske podpore, ki se jo v celoti upravlja v okviru sistemov države partnerice.

Prizadevanja Komisije za okrepitev koordinacije z državami članicami (Evropsko soglasje o razvoju) in drugimi donatorji se kažejo v tesnem sodelovanju po cunamiju, ki je potekalo med vladami, civilno družbo v prizadetih državah, mednarodnimi nevladnimi organizacijami in finančnimi ustanovami. S pomočjo pri sooblikovanju mehanizmov pomoči, kot so skrbniški skladi za obnovo z vladami in mednarodno skupnostjo, je ES zagotovila, da so bile tudi prizadete skupnosti v celoti vključene v načrtovanje projektov obnove.

Pariška deklaracija o učinkovitosti pomoči¹⁵ z dne 2. marca 2005 je sporazum, podpisan med skoraj 100 državami – prejemnicami pomoči in donatorkami, vključno s 25 državami članicami in Komisijo – in več kot 25 razvojnimi agencijami, o zagotavljanju pomoči na način, ki kar najbolje podpira uresničevanje razvojnih ciljev tisočletja do leta 2015. Pariška deklaracija je določila zavezo o določitvi in izpolnjevanju ciljev z uporabo 12 kazalnikov napredka¹⁶. Cilji in kazalniki so namenjeni spremljanju napredka na svetovni ravni med podpisniki deklaracije.

12 kazalnikov spremlja napredek na podlagi petih partnerskih zavez, vključenih v Pariško deklaracijo: *lastništva* države partnerice, *naravnosti* donatorjev v nacionalni razvojni okvir držav, *uskladitve* dejanj donatorjev, *upravljanja za rezultate* in *vzajemne odgovornosti* donatorjev in partnerjev za rezultate. EU je zavezana pravočasni uresnitvi deklaracije. Od Komisije se pričakuje, da bo poročala o doseženem napredku v zvezi učinkovitostjo pomoči na ravni EU in Svetu predložila poročilo o uresničevanju na ravni držav za leto 2005. V ta namen je razvila preprosto interaktivno orodje za poročanje o napredku glede naravnosti in uskladitve.

4.2. Ocenjevanje

Cilj ocenjevanja je povečati učinek pomoči, leta 2005 pa je bil končan program za izboljšanje metodologije ocenjevanja. V letu 2005 je bilo začeti enajst novih ocenjevanj, mnoga druga pa potekajo, vključno z dvema velikima skupnima ocenjevanjema: enim o splošni proračunski podpori ter drugim o koordinaciji, dopolnjevanjih in skladnosti. Glavne ugotovitve ocenjevanj v letu 2005 so zadevale dve državi (Benin in Gano), dve regiji (Karibe in Latinsko Ameriko) in en sektor (razvoj zasebnega sektorja). Pri ocenjevanju podpore Komisije za Gano se je na primer pokazalo, da je bila ta najbolj opazna v smislu večjega dostopa do varne vode in sanitarne ureditve ter do osnovnih izobraževalnih in zdravstvenih storitev za najrevnejše segmente populacije. Na splošno pa ocenjevanja kažejo na precejšnje zamude pri uresničevanju ter poudarjajo togost in počasnost postopkov Komisije. V

¹⁵ <http://www.oecd.org/DATAOECD/11/41/34428351.pdf>.

¹⁶ DAC. CHAIR (2005) 12 /REV.1.

letu 2005 sta bili s pozitivnimi splošnimi sklepnimi ugotovitvami končani dve ocenjevalni poročili o Evropski pobudi za demokracijo in človekove pravice ter študija primernosti njenih kazalnikov.

4.3. Vprašanja upravljanja

V letu 2005 je Komisija še naprej usmerjala svojo pozornost od vložka k rezultatu in vprašanju učinka, saj ti vplivajo na proces zagotavljanja pomoči. Z **osredotočanjem na kakovost** se nadaljujejo reforme upravljanja zunanje pomoči, ki so bile izvedene v zadnjih štirih letih (2001–2004).

Rezultat izvajanja teh reform je bil prikazan v javnem poročilu *Kvalitativna ocena reform upravljanja zunanje pomoči*¹⁷, objavljenem julija 2005. To poročilo pregleduje operativne, organizacijske in metodološke reforme zagotavljanja pomoči ter ocenjuje učinke in rezultate.

Namen reform je bil zagotoviti stalno izboljševanje hitrosti dostave pomoči, z vsakoletnimi višjimi ravnmi izplačil in krajšim povprečnim trajanjem uresničevanja pomoči.

Kot posledica procesa devolucije – prenosa odgovornosti za večino razvojnih programov na delegacije Komisije v državah – je bila marca 2005 spremenjena struktura sedeža urada za sodelovanje EuropeAid, da bi zagotovili več pomoči in podpore delegacijam ter odrazili prenos držav zahodnega Balkana na Generalni direktorat za širitev vpričo možnosti njihovega bodočega članstva v EU.

4.4. Rezultati

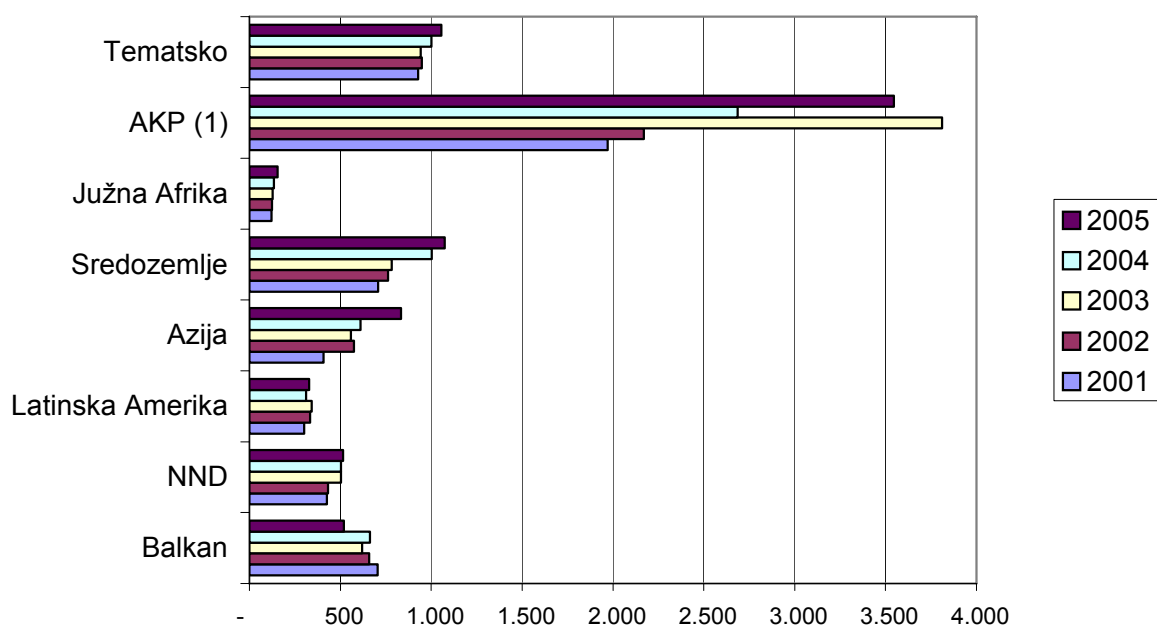
V letu 2005 je Evropska komisija delovala z **rekordno hitrostjo in učinkovitostjo**, da bi izvedla programe, ki bi zagotovili, da denar hitro doseže tiste, ki ga potrebujejo. Rezultati kažejo, kako dragocene so bile reforme, uvedene v letu 2000, za izboljšanje načina izplačila pomoči Komisije, namenjene tretjim državam.

V letu 2005 so se zaveze povečale na 8 milijard EUR, kar je za 16 % več kot v letu 2004. Zaveze glede afriških, karibskih in pacifiških držav so se povečale za več kot milijardo EUR in skoraj dosegle rekordno raven iz leta 2003. Tudi pri zavezah glede Azije je v letu 2004 prišlo do velikega povečanja (skoraj 50 %). Izplačanih je bilo 6,2 milijarde EUR razvojne pomoči, kar pomeni povečanje v primerjavi z letom pred tem, ko je bilo izplačanih 5,7 milijarde EUR.

¹⁷

SEC(2005) 963.

EuropeAid - Razvoj regionalne razdelitve 2001-2005. Obveznosti (v mio EUR)
 Zunanja pomoč, ki jo upravlja EuropeAid (plus CARDS)

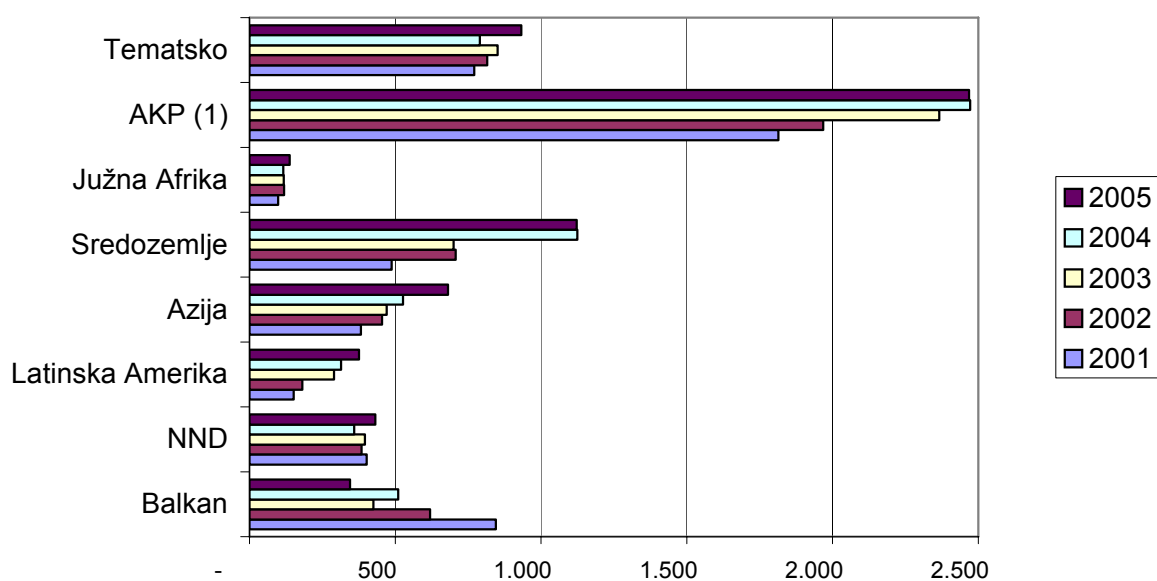
	Balkan	NND	Latinska Amerika	Azija	Sredozemlje	Južna Afrika	AKP (1)	Tematsko	Skupaj
2001	705	426	301	407	709	121	1 971	928	5 568
2002	658	432	333	575	762	124	2 169	949	6 002
2003	620	504	342	558	782	127	3 811	943	7 687
2004	663	504	312	611	1 003	135	2 685	1 001	6 916
2005	519	515	329	834	1 075	155	3 546	1 055	8 027

Zaveze s strani EuropeAid + GD za širitev (CARDS) v letu 2005
 Prispevek Južne Afrike za sklad mirovne pomoči ni vključen
 Upravní stroški, katerih ne upravlja EuropeAid, niso vključeni
 Regionalna razčlenitev na podlagi geografskih in tematskih proračunskih vrstic
 (1) Regija AKP vključuje ERS in proračunsko vrstico za banane 2001-2005

Zahvaljujoč reformam Komisija učinkoviteje obdeluje sredstva donacij v svojih notranjih postopkih in pri izvajanju samih programov. Primerjava med letoma 2001 in 2005 kaže, da so se zaveze povečale za 44 %, plačila pa za 50 %. Številke kažejo, da izvajanje v povprečju traja 3,32 leta, kar pomeni skrajšanje v primerjavi s 3,55 leta v letu 2004 in skoraj petimi leti v letu 2000.

EuropeAid - Razvoj regionalne razdelitve 2001-2005. Izplačila (mio EUR)

Zunanja pomoč, ki jo upravlja EuropeAid (plus CARDS)

	Balkan	NND	Latinska Amerika	Azija	Sredozemlje	Južna Afrika	AKP (1)	Tematsko	Skupaj
2001	845	402	152	383	488	99	1 814	771	4 109
2002	619	384	182	455	707	119	1 968	815	4 630
2003	425	396	290	470	700	118	2 366	851	5 191
2004	510	359	314	526	1 125	116	2 472	790	5 701
2005	345	432	376	681	1 122	138	2 468	932	6 149

Izplačila s strani EuropeAid + GD za širitev (CARDS) v letu 2005

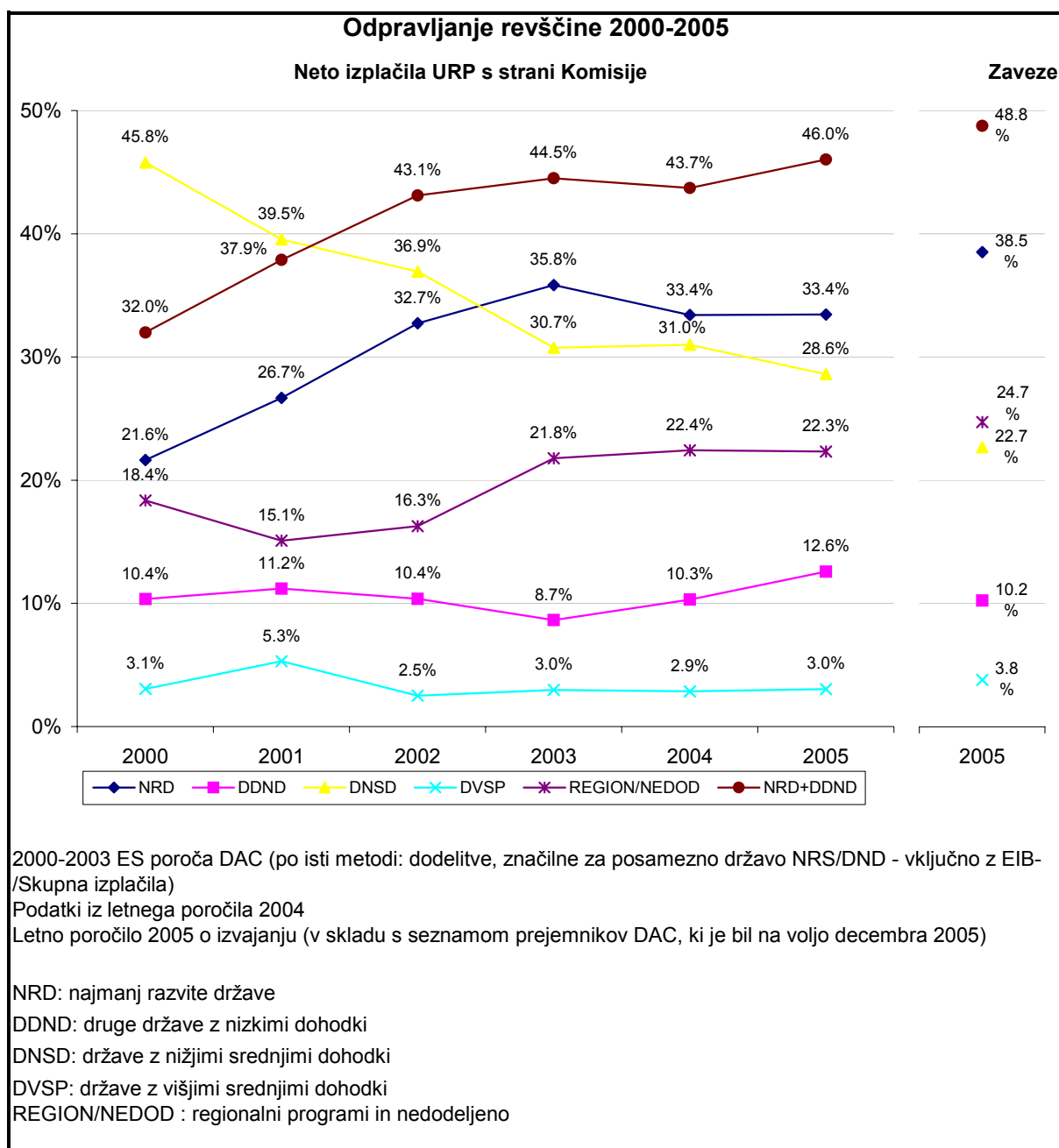
Prispevek Južne Afrike za sklad mirovne pomoči ni vključen

Upravni stroški, katerih ne upravlja EuropeAid, niso vključeni

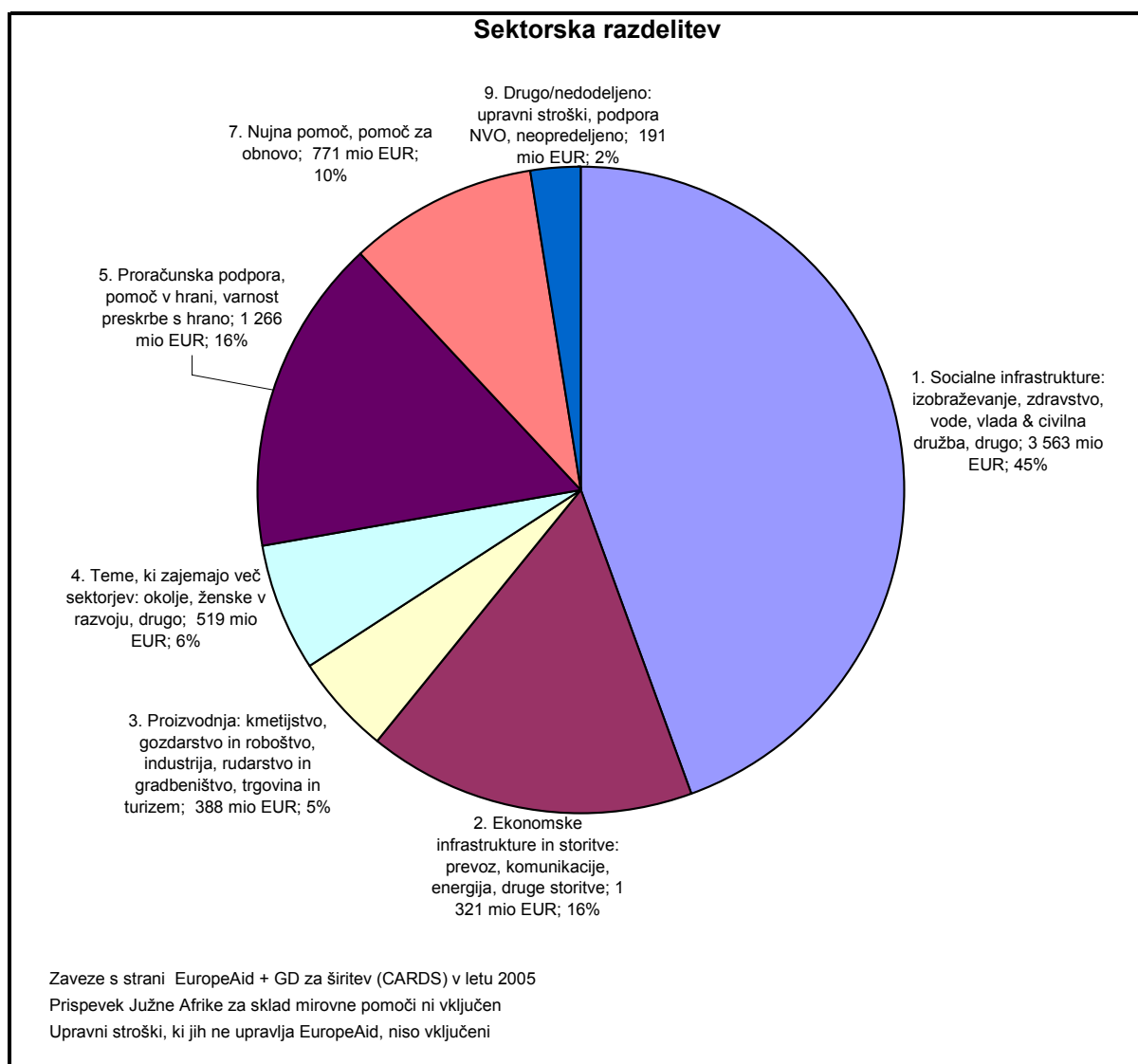
Regionalna razčlenitev na podlagi geografskih in tematskih proračunskih vrstic

(1) Regija AKP vključuje ERS in proračunsko vrstico za banane 2001-2005

Znesek URP, ki ga upravlja Komisija in je namenjen državam z nizkim dohodkom, vključno z najmanj razvitimi, se je znova precej povečal. S približno 1,5 milijarde EUR v letu 2000 se je več kot podvojil – na približno 3,2 milijarde EUR v letu 2005. Izraženo v odstotkih: z 32 % v letu 2000 se je povečal na 45,8 % v letu 2005. Ta trend bi se moral nadaljevati, saj je bila več kot polovica novih zavez v letu 2005 namenjena tem državam.

Hitrost in učinkovitost sta sicer pomembni, vendar štejejo doseženi rezultati pri pomoči tistim, ki jo potrebujejo. Ugotovitve v rezultate usmerjenega sistema spremljanja Komisije, ki temelji na rednih ocenah, ki jih neodvisni strokovnjaki opravijo na kraju samem, kažejo jasen trend v smeri stalnega izboljševanja kakovosti. Od leta 2001 so se znatno izboljšali rezultati glede učinkovitosti in trajnosti projektov in programov.

Komisija je odločena, da bo še izboljšala upravljanje sredstev, za katera je odgovorna, in je predlagala poenostavitev pravne podlage za zunanjo pomoč (instrumentov) in lastnih notranjih postopkov.

V letu 2005 so potekale intenzivne priprave glede **naslednje generacije programov pomoči**, ki bodo izvedeni v okviru finančnih perspektiv za obdobje 2007–2013. Komisija je v sodelovanju s pristojnimi organi in ustreznimi zainteresiranimi stranmi držav upravičenk ter državami članicami in drugimi donatorji začela pripravljati strateške dokumente, ki bodo usmerjali potek načrtovanja za različne države in regije. Ta proces bo končan leta 2006, tako da se bodo načrtovane dejavnosti lahko izvajale od januarja 2007.

Cilji in načela, določeni v izjavi o razvojni politiki iz decembra 2005, Evropskem soglasju o razvoju, so spodbudili pripravo teh nacionalnih in regionalnih strateških dokumentov. Posebna pozornost je bila posvečena izboljšanju učinkovitosti pomoči, tako da so bile v postopek načrtovanja prenesene ustrezne zaveze, ki so jih prevzele EU in njene države članice.